cum [10] legisset, probassetque, dum [11] obsignatur, alterum [12] pari magnitudine, ut discerni non posset, signatum [13] subiecit, in quo accuratissime eius
3 avaritiam perfidiamque accusarat. Hinc Lysander domum cum rediisset, postquam de suis rebus gestis apud [14] maximum magistratum, [15] quae voluerat, dixerat, testimonii loco librum a Pharnabazo datum tradidit. Hunc, [16] summoto Lysandro, cum ephori cognossent, ipsi legendum dederunt. Ita ille imprudens ipse [17] suus fuit accusator.

---

10 *legisset)* scil. oblatum Lysandro ante sigillum impressum. 11 *obsignatur*) vide Salmas. adversus Heraldum c. 30. ubi multa habet de ratione obsignandi apud veteres, & verbum *obsignare* praefert simplici *signare*. 12 *pari magnitudine*) i. e. aeque magnum librum, prorsus similem alteri. 13 *subiecit*) substituit, supposuit, falsum pro vero dedit; *er hat ihm untergeschoben.* 14 *maximum magistratum*) apud ephoros. 15 *quae voluerat, dixerat*) multa gloriatus fuerat pro lubitu. 16 *summoto Lysandro*) iusso eo aliquantisper secedere, *nachdem er hat einen Abtritt nehmen müssen.* 17 *suus fuit accusator*) non secus ac Bellerophon per litteras fallaces semetipsum accusasse dicitur.

VII.

ALCIBIADES.

ARGVMENTVM.

1. *Alcibiades & vitiis & virtutibus, prout tempora ferebant, insignis;* 2 *optimis praeceptoribus usus, multis adolescens amatus est, & ipse post multos amavit.*

3. Be-

3. Belli dux contra Syracusanos delectus, in suspicionem venit, Hermas deiecisse, & mysteria domi facere. 4. Quo crimine domum vocatus, cum Thurios, Elidem, Thebas evasisset, devovetur, quam iniuriam, Spartanis inserviendo, vindicat. 5 Sed his quoque suspectus, ad Tissaphernem venit, & Atheniensium exercitui conciliatus, res eorum insigniter auget. 6 Bene ob id domi exceptus, resacratur. 7. Sed apud Cymen minus felix, invidia rursus gravatus, in Thraciam concedit: 8. civibus tamen apud Aegos flumen bene, ut ut frustra, consulit, Lysandro incautos opprimente. 9. Ita spe patriae orbatus, in Thraciam redit, inde in Asiam ad Pharnabazum, ut regis colloquio potiatur. 10 Ibi in insidias illapsus, cum incendio se eriperet, telis conficitur. 11 infamatus a multis; a clarissimis historicis laudatus.

1 Alcibiades, Cliniae filius, Athenienſis. In hoc
2 natura, quid efficere poſſit, videtur exper-
ta. 3 Conſtat enim inter omnes, qui 4 de eo me-
moriae prodiderunt, 5 nihil illo fuiſſe excellen-
tius, vel in vitiis, vel 6 in virtutibus. Natus in 7 am- 2

Cap. I. 1 *Alcibiades*) nomen eſſe Laconicum, obſervat Cael. Rhodig. Lect. Ant. 13, 37. De quatuor aliis eiusdem nominis v. Meurſ. Lect. Att. 6, 12. 2 *natura &c.*) Id vult Autor, Alcibiadem ſingulare ad perfectum opus artificiumque naturae fuiſſe; eum naturam fautricem habuiſſe in animi dotibus nec maleficam in corpore. conf. 17, 8, 1. 3 *conſtat inter omnes*) omnibus notum eſt, omnes conſentiunt. 4 *de eo*) ſcil. aliquid, i. e. eius hiſtoriam. 5 *nihil fuiſſe excellentius*) neminem magis excelluiſſe. Id uberius explanat autor non modo hoc 1. ſed & 2. capite. 6 *in virtutibus*) *Maximarum non expreſſa, ſed adumbrata ſigna virtutum*, Cic. pro Coelio c. 5. vocat, de Catilina locutus, C. conf. de Pauſania 4, 1, 1. 7 *ampliſſima civitate*) Athenis.

pliſſima civitate, ſummo genere, [8] omnium aetatis ſuae [9] multo formoſiſſimus, [10] ad omnes res aptus, conſiliique plenus. Namque imperator fuit ſummus mari & terra: diſertus, ut inprimis dicendo valeret: & tanta erat [11] commendatio oris atque orationis, ut nemo ei dicendo poſſet
3 reſiſtere. Idem cum tempus poſceret, laborioſus, patiens, liberalis, ſplendidus, non minus in [12] vita, quam victu: affabilis, [13] blandus, [14] tem-
4 poribus callidiſſime inſerviens. Idem, ſimul ac

Ad has laudes pertinet, quod Val. Max. 6, 9. ext. 4. dicit, fortunam noſtro *nobilitatem eximiam, abundantes divitias, formam praeſtantiſſimam, favorem civium propenſum, ſumma imperia, praecipuas potentiae vires, flagrantiſſimum ingenium aſſignaſſe.* C. 8 *omnium aetatis ſuae*) inter omnes aequales iuvenes. 9 *multo formoſiſſimus*) Ideo in proverbium abiit: κατ' Αλκιβιάδη μορφήν. v. Ariſtaenet. I. ep. 11 & Barth. Adverſ. 52, 5. *Praeſtantiſſima* forma dicitur a Val. Max. l. c. 10 *ad omnes res aptus &c.*) dexteritas ingenii, ſagacitas iudicii, & alia omnia aderant, quae benevolentiam & auctoritatem conciliant. 11 *commendatio oris atque orationis*) gratia vultus, linguae & ſermonis. 12 *vita, victu*) Hic illa duo diſtinguuntur, adeoque *vita* publicam converſationem inter homines, & *victus* privatam rei familiaris & apparatus domeſtici conditionem notati utrobique ſplendidus fuit Alcibiades a ſumptuoſo non diſcernendus, uti Atticus 25, 13, 5. 13 *blandus*) placidus & comis in ſermone, *plaiſant, doux.* 14 *temporibus callidiſſime inſerviens*) er wuſte ſich in die zeit zu ſchicken. Hinc eſt, quod Plutarchus p. 203. illum Chamaeleonti comparat. Nam poterat ſe aſſimilare & ſimiles affectus fingere multo mutabilior Chamaeleonte, non ideo tamen *politicus* dicendus ſed *verſutus.* conf. infra 15, 3, 2; & Tac. A. 4, 32, 2.

ſe

se [15] remiserat, nec caussa suberat, quare animi laborem perferret, luxuriosus, dissolutus, libidinosus, intemperans reperiebatur; ut omnes admirarentur, [16] in uno homine tantam inesse dissimilitudinem, tamque diversam naturam.

Educatus est in domo [1] Periclis ([2] privignus enim eius fuisse dicitur) eruditus a [3] Socrate. socerum habuit [4] Hipponicum, omnium Graecae linguae eloquentia disertissimum; ut, si ipse fingere vellet, neque plura bona reminisci, neque maiora posset consequi, quam [5] vel fortuna vel natura tribuerat. Ineunte adolescentia amatus II. 2

---

15 *se remiserat*) cum aliquando liberius vivere vellet, *wenn er ein wenig ausgelassen war.* 19 *in uno - - tam diversam naturam*) morum inaequalitatem, Ingenium dispar. Conferas velim, quae Cicero pro Caelio c. 5 & 6. de diversa natura & inter se pugnantibus studiis Catilinae prodidit. C. Similis quoque dissimilis sibi Maecenas apud Velleium 2, 88, 2.

Cap. II. 1 *Periclis*) summi viri & imperatoris Athenienſium per 40. annos remp. gubernantis, quem Plutarchus cum Fabio Maximo comparavit. C. 2 *privignus eius*) *sororis filius*, *Suid.* & *Gell.* 15, 17. ἀδελφιδῆς, *Diod.* 12, 98. C. 3 *Socrate*) Philosopho magno & morum acerrimo censore apud Athenienses, qui Apollinis oraculo omnium sapientissimus est iudicatus; qui, ut Xenophon l. Memorab. Socratis testatur, quo vellet, flectere valebat, quos docebat, & quibuscum disserebat. Sed disciplinae impatiens Alcibiades suo ipse malo praeceptorem hunc mox deseruit, & vitia retinuit. 4 *Hipponicum*) qui ei filiam dedit Hipparetem. 5 *vel fortuna vel natura*) bona *fortunae erant* nobile *genus*, praeceptores, divitiae, dignitates; *naturae* ingenium, iudicium, forma, sermo.

eſt a multis [6] more Graecorum: [7] in eis a Socrate, de quo mentionem facit [8] Plato in [9] *ſympoſio*, namque [10] eum induxit commemorantem *ſe* [11] *pernoctaſſe cum Socrate, neque aliter ab eo* [12] *ſurrexiſſe,*
3 *ac filius a parente debuerit.* [13] Poſteaquam robuſtior eſt factus, non minus multos amavit. in quorum amore, [14] quoad licitum eſt, [15] odioſa multa delicate iocoſeque fecit, quae referremus, niſi maiora potioraque haberemus.

III. [1] Bello Peloponneſiaco [2] huius conſilio atque

---

6 *more Graecorum*) Non de flagitioſo, ſed de caſto & honeſto amore loquitur Nepos v. eius Praef. n. 4; & 4, 4, 1; item Cic. Tuſc. 5, 20; & Aelian. 3, 12. 7 *in eis a Socrate*) inter alios, a quibus amatus eſt, ut eum a vitiis in virtutis viam traducerent, fuit Socrates, cuius etiam amaſius dicitur apud Svidam. 8 *Plato*) Platonis Graeca verba p. 293. ed. Baſil. ſunt: *οὐδὲν περιττότερον καταδιδαρθηκὼς ἀνέστιν μετὰ Σωκράτες, ἢ εἰ μετὰ πατρὸς καθεῦδον ἢ ἀδελφῶ πρεσβυτέρω C.* 9 *ſympoſio*) libro ſive dialogo, cui titulus: Sympoſium i. e. *convivium.* 10 *eum commemorantem*) Alcibiadem ut perſonam loquentem. 11 *pernoctaſſe*) noctu permanſiſſe in eodem lectulo. Hinc apud Petronium c. 128. dicitur, *Tibi gratias ago, quod me Socratica fide diligis. Non tam intactus Alcibiades in praeceptoris ſui lectulo iacuit.* 12 *ſurrexiſſe*) verecunde & pudice. 13 *Poſteaquam robuſtior eſt factus*) dum virile robur accepit. 14 *quoad licitum eſt*) quatenus honeſtas permittit. 15 *odioſa*) quae alias erant moleſta & ingrata, ea amatoribus ſuis per luſum iocumque reddidit iucunda & tolerabilia.

Cap. III. 1 *Bello Peloponneſiaco*) quod per 27. annos continuatum eſt. 2 *huius conſilio - - bellum &c.*) Antea ſub amicitiae ſpecie iis auxilia tulerant, qui a Syracuſanis premebantur: nunc Alcibiades fuit populum

auctó-

auctoritate Athenienses bellum [3] Syracusanis indixerunt: ad quod gerendum ipse dux delectus est. Duo praeterea [4] collegae dati, Nicias & La-
machus. Id cum appararetur, prius quam clas- 2
sis exiret, accidit, ut una nocte omnes [5] Hermae, qui in oppido erant Athenis, [6] deiicerentur, praeter unum, qui ante ianuam [7] Andocidis erat, Andocidisque Hermes vocatus est. Hoc cum ap- 3
pareret, non sine magna multorum consensione esse factum, quod non ad privatam, sed ad pu-

---

μεγάλα ποιείσας ἐλπίζειν, αὐτός τε μειζόνων ὀρεγόμενος. Nam praeter Peloponnesum, etiam Carthaginem & Italiam animo complectebatur, ad quos conatus bellum Siculum necessarium videbat. *Plutarch. p.* 199. C. 3 *Syracusanis*) *Syracusae* urbs potens Siciliae insulae, in mari mediterraneo. Vid. Tab. IV. 4 *collegae dati*) militari rei simul praefecti, ne unus imperio abuteretur & dominationem affectaret. 5 *Hermae*) Statuae erant Mercuriales lapideae τετράγωνοι, κυβοειδεῖς, ἄχειρες καὶ ἄποδες, *quadratae, cubi figura, sine manibus & pedibus*, positae in vestibulis tam privatarum, quam sacrarum aedium. Hac forma vim sermonis & eloquentiae notabant, quae, quocunque inciderit, instar cubi firmiter sedeat: in sene etiam consiliis foecunda, ubi manus, pedes, id est, corporis vires defecerint. *Thucyd.* 6. *p.* 429. *Svid.is p.* 1044. *Plutarch. extremo lib. An seni resp. gerenda. C.* 6 *deiicerentur*) mutilarentur. Hermarum capita mutilari poterant. *De Hermis Pentelicis cum capitibus aeneis* v. Cic. ad Att. 1, 8. Haec maxime detruncata fuerunt & abscissa v. Thucyd. 9. Diod. 13. pr. Plut. in Alcib. 7 *Andocidis*) Andocides orator, e posteris, ut putabatur, Ulyssis, *Plutarch. p.* 201. cuius aliquot orationes supersunt. C. Is Hermarum caussa in vincula coniectus. *Plutarch. p.* 201.

blicam rem pertineret, magnus multitudini [8] timor est iniectus, [9] ne qua repentina vis in civitate existeret, quae libertatem opprimeret populi.
4 [10] Hoc maxime convenire in Alcibiadem videbatur, quod [11] & potentior, & maior, quam privatus, existimabatur. Multos enim [12] liberalitate devinxerat, plures etiam [13] opera forensi suos reddide-
5 rat. Quare fiebat, ut [14] omnium oculos, quotiescunque in publicum prodisset, ad se converteret, neque ei par quisquam in civitate poneretur. Itaque non solum spem in eo habebant maxi-

---

8 *timor est iniectus*) Fama erat, Corinthios Hermas deiecisse propter colonos suos Syracusios, ut Athenienses portento retinerent a bello Siculo. Verum populus hunc rumorem neglexit, plus sibi ab intestino malo, quam externo periculo metuens. *Plutarch. p.* 200 C. 9 *ne qua vis*) ne aliqua vis, aliqua tyrannis. 10 *hoc convenire in Alcibiadem*) nova molitio ab eo non visa est aliena; neque tamen directe eidem factum imputabant, sed Argis, qui tunc eius hospitio continebantur, quique propterea a civibus occisi sunt. Diod. l. c. 11 *& potentior & maior, quam privatus*) erant enim permultae statuae, quae non nisi a factioso una nocte deturbari poterant, Diodor. 13, 2. *Hermae παμπληθεῖς κατὰ τὴν πόλιν ὄντες.* C. 12 *liberalitate devinxerat*) pecuniam & munera largiendo sibi obstrinxerat. 13 *opera forensi*) per defensionem in foro, iudicio amicos constituerat. Athenaeus narrat, quod Hegemonem Thasium, facinoris cuiusdam reum, liberaverit, deleto coram iudice eius nomine per digitum sputo imbutum. 14 *omnium oculos converteret*) omnes in sui admirationem raperet. Similiter *convertere in se omnium mentes*, Florus 2, 17, 4; *totum terrarum orbem*, Velleii. 2, 31, 1.

mam,

mam, ſed etiam [15] timorem, quod & [16] obeſſe plurimum & prodeſſe poterat. [17] Adſpergebatur et- 6
iam infamia, quod in domo ſua [18] facere myſteria dicebatur: quod nefas erat [19] more Athenienſium: idque non ad religionem, ſed ad [20] coniurationem pertinere exiſtimabatur.

Hoc crimine [1] in concione ab inimicis com- IV.
pellabatur. Sed inſtabat tempus ad [2] bellum proficiſcendi. Id [3] ille intuens, neque ignorans civium ſuorum conſuetudinem, poſtulabat, *ut*

---

15 *ſed etiam timorem*) Nove dictum, *timorem in eo habebant*: ſed quia non dixit diſerte, *habebant timorem* (nam verbum *habebant* cum voce ſpem cohaeret proxime) idcirco haec locutio non eſt vitioſa, ſed elegans potius & venuſta propter rotunditatem & ambitum. *Lambin. C.* 16 *obeſſe plurimum*) ſc. patriae. Hinc Timon omnium hominum oſor unum Alcibiadem amabat, quod magno malo illum aliquando Athenienſibus fore praeſagiret. 17 *adſpergebatur infamia*) es wurde ihm das kleb-fleckgen angehenget. Sic Cic. pro Caelio c. 10. *Iſtius facti infamia eſt adſperſus*. Idem in Vatin. c. 17. *viro nonnullam labeculam adſpergere*. 18 *facere myſteria*) *ſacra occulta*, qualia erant Eleuſinia, in domo ſua *celebrare*. conf. Iuſtin. 5, 1, 1. 19 *more*) uſu & conſuetudine. 20 *ad coniurationem pertinere*) quemadmodum Catilina domi ſuae ſacrarium ſcelerum conſtitutum habuit. *Cic. orat. 1. cap. 9. C.*

Cap. IV. 1 *in concione compellabatur*) a Theſſalo, Cimonis filio & Androcle in conventu publico accuſabatur, er ward drüber zur rede geſetzt. 2 *bellum*) Syracuſanis indictum. 3 *ille intuens*) Alcibiades probe conſiderans. Ita infra 10, 8, 1. &c.

4 *si quid de se agi vellent, potius de praesenti* 5 *quaestio haberetur, quam absens* 6 *invidiae crimine ac-*
2 *cusaretur.* Inimici vero eius 7 quiescendum 8 in praesenti, quia nocere se ei non posse intelligebant, & illud tempus expectandum decreverunt, 9 quo exisset: ut sic absentem aggrederentur; 10
3 itaque fecerunt. Nam postquam in Siciliam eum pervenisse crediderunt, absentem, quod 11 sacra violasset, 12 reum fecerunt. qua de re cum ei nuntius a magistratu in Siciliam missus esset, ut domum 13 ad caussam dicendam rediret, essetque in magna spe 14 provinciae bene administrandae, 15 non parere noluit, & 16 in triremem, quae ad eum

---

4 *si quid de se agi*) si sui caussa aliquid iudicialiter tractari cuperent. 5 *quaestio haberetur*) iudicialis cognitio & disceptatio institueretur. 6 *invidiae crimine*) non alio delicto, quam quod invidia dictitat; ubi invidorum sermo sufficit, adeoque innocenter. 7 *quiescendum*) accusationem in foro omittendam esse. 8 *in praesenti*) sc. tempore. Sic, *in praesentia*, 2, 8, 4; & 7, 10, 5. Tacitus saepe *in praesens*. 9 *quo exisset*) quo domo profectus esset & longius abesset. 10 *itaque fecerunt*) & *ita* rem executi sunt, ne se tueri posset. 11 *sacra violasset*) *mysteria Cereris*, nulla re magis quam silentio solennia, evulgasset, quod capitale erat. v. Bernegg. ad Iustin. 5, 1, 1. 12 *reum fecerunt*) accusarunt scil. sacrilegii & irreligiositatis. 13 *ad caussam dicendam*) ad rationem reddendam coram iudicibus, *gerichtlich red und antwort zu geben.* 14 *provinciae*) muneris seu officii in bello gerendo sibi demandati. 15 *non parere noluit*) id est, noluit obtemperare magistratui. 16 *in triremem, quae erat missa*) *navis Salamina* erat missa ad deportandnm: ipse autem in proprium adscendit

depor-

deportandum erat missa, adscendit: ac [17] Thu- 4
rios in Italiam pervectus, multa secum reputans
de immoderata civium suorum [18] licentia, crude-
litateque [19] erga nobiles, utilissimum ratus im-
pendentem evitare [20] tempestatem, clam se a cu-
stodibus [21] subduxit, & inde primum [22] Elidem,
deinde Thebas venit. Postquam autem se [23] ca- 5
pitis damnatum [24] bonis publicatis audivit, & id
quod [25] usu venerat, [26] Eumolpidas sacerdotes a
populo coactos, ut se [27] devoverent, eiusque [28] de-

---

tamquam rediturus, eaque apud Thurios aufugit. *Diodor.* 13, 5. Plutarchus autem f. 202. unius tantum navis meminit, ex qua descendens apud Thurios, in terra se abdiderit. *C.* 17 *Thurios*) quae urbs est ad sinum Tarentinum; *Thurium* etiam dicitur. *C.* v. Tab. IV. 18 *licentia &c.*) notantur hic vitia vulgi libertate sua nimium abutentis in statu democratico. 19 *erga nobiles*) quem nimirum exitum plerique clari viri habuerunt. v. 19, 4, 3. 20 *tempestatem*) periculum detonans, ut solet tempestas. Locutio huius loci metaphorica de imminente capitis discrimine, in proprio sensu occurrit infra 13, 3, 3. 21 *subduxit*) evasit, erupit, *er hat sich weggeschlichen.* 22 *Elidem, deinde Thebas*) Elidem Peloponnesi: Thebas Boeotiae. C. v. Tab. II. 23 *capitis*) scil. crimine sive poena. 24 *bonis publicatis*) i. e. bonis publico vindicatis & publice venditis. 25 *usu venerat*) receptum erat in consuetudinem. 26 *Eumolpidas sacerdotes*) sc. Cereris; hi ab Eumolpo, initiationis inventore, originem & nomen habent, Svida teste. Cicero de Leg. 2, 14. *Quid ergo agent Eumolpidae nostri & augusta illa mysteria, siquidem sacra nocturna tollimus?* Ergo horum ut *initiare* erat, quod etiam Isocrates Panegyrico docet: ita etiam *devovere*, hoc est, *arcere & excludere a communione sacrorum.* C. 27 *devoverent*) excommunicarent, exsecrarentur, igni & aqua interdicerent.

votionis, quo [29] teſtatior eſſet memoria, exemplum [30] in pila lapidea inciſum, eſſe poſitum [31] in
6 publico, [32] Lacedaemonem demigravit. Ibi, ut ipſe [33] praedicare conſueverat, non adverſus patriam, ſed inimicos ſuos bellum geſſit, *quod iidem* [34] *hoſtes eſſent civitati. nam cum intelligerent, ſe plurimum prodeſſe reipublicae,* [35] *ex ea eieciſſe, plusque irae ſuae, quam utilitati communi* [36] *paruiſſe.*
7 Itaque [37] huius conſilio Lacedaemonii cum Perſarum rege amicitiam fecerunt: deinde [38] Dece-

---

28 *devotionis exemplum*) expreſſa formula exſecrationis. 29 *teſtatior*) notior, certior, firmior. 30 *in pila lapidea*) immo in pluribus pilis, *infra cap.* 6. *extr.* Non ſolum autem exſecrationes aut damnationes capitales eiusmodi pilis ſcriptae, ſed etiam multae ab Amphictyonibus irrogatae. *Diodorus* 16, 24. de Phocenſium poena pecuniaria. *C.* 31 *in publico*) i. e. publice, in omnium conſpectu. 32 *Lacedaemonem demigravit*) ad Lacedaemonios, quos impulit bellum inferre Atheniensibus, ut illatam ſibi iniuriam vindicaret. v. Iuſtin. 5, 1, 4. 33 *praedicare*) rem declarare & factum ſuum ſimul excuſare, v. Xenoph. 1, 10. 34 *hoſtes civitati*) quia civitatis commodis per Alcibiadem promovendis ſe opponerent. Id ipſe ſtatim ulterius explicat. 35 *ex ea*) ſubaudi *ſe* eieciſſe. 36 *paruiſſe*) ſatisfeciſſe, obſecutos eſſe, inſerviiſſe. 37 *huius conſilio*) admodum callido. Primo firmabat res Lacedaemoniorum per ſocietatem cum Dario rege Perſarum. Secundo infringebat res Athenienſium, dum, ut ait Thucydides 7, pag. 495. Lacedaemonios docebat muro circumdare Deceliam; & praeterea illis Iones ſocios conciliabat. 38 *Deceliam in Attica*) Pauſanias Lacon. f. 89. vocat Φρούριον τὸ ἐν Δεκελείᾳ, *caſtellum Deceliae*, quo commeatus terreſtris Athenienſium impediebatur, *Thucyd.* 7. *p.* 502. *Plutarch. p.* 203. *C.*

liam

liam in Attica munierunt, [39] praesidioque perpetuo ibi posito [40] in obsidione Athenas tenuerunt. Eiusdem opera [41] Ioniam a societate averterunt Atheniensium, quo facto, multo [42] superiores bello esse coeperunt.

Neque vero his rebus tam amici Alcibiadi V.
sunt facti, quam timore [1] ab eo alienati. Nam cum [2] acerrimi viri praestantem prudentiam in omnibus rebus cognoscerent, pertimuerunt, ne [3] caritate patriae ductus aliquando [4] ab ipsis desciscere, & [5] cum suis in gratiam rediret. Itaque [9] tempus eius interficiendi quaerere instituerunt. [6] Id Alcibiadi diutius celari non potuit. 2

---

39 *praesidio -- posito*) militibus praesidiariis ibi constitutis. 40 *in obsidione tenuerunt*) i. e. obsessas habuerunt, *sie haben blosquirt gehalten.* 41 *Ioniam*) minoris Asiae provinciam. vid. Tab. III. 42 *superiores bello esse*) caput altius efferre super omnes, *den meister zu spielen im kriege.*

Cap. V. 1 *ab eo alienati*) favor in odium conversus est apud Lacedaemonios. Viro optime de illis merenti pessimam rependerunt gratiam. conf Iustin. 5, 2, 4. 2 *acerrimi*) admodum ingeniosi & sagacis. Sic, *acerrima mens* Augusti, apud Tacit. H. 2, 76, 4. 3 *caritate patriae ductus*) Ovid. ex Ponto 2, 3, 34. *Nescio, qua natale solum dulcedine cunctos ducit, & immemores non sinit esse sui.* 4 *ab ipsis desciscere*) a Lacedaemoniis recederet, se subduceret, ipsos desereret. 5 *cum suis in gratiam rediret*) cum civibus Atheniensibus reconciliaretur & positis inimicitiis concordiam restabiliret. 6 *tempus*) opportunam occasionem. 7 *Id Alcibiadi celari*) licebat etiam loqui: *id Alcibiadem celari*, sicut Hirtius B. Alex. c. 7. dixit, *quod neque celari Alexandrinos possent in appa-*

erat

erat enim [8] ea ſagacitate, ut [9] decipi non poſ-
ſet, praeſertim cum [10] animum attendiſſet ad ca-
3 vendum. Itaque ad Tiſſaphernem [11] praefectum
regis Darii ſe contulit. cuius cum in intimam
amicitiam perveniſſet, & Athenienſium, [12] ma-
le geſtis in Sicilia rebus, opes [13] ſeneſcere, con-
tra Lacedaemoniorum [14] creſcere videret; initio
cum Piſandro [15] praetore, qui apud [16] Samum
exercitum habebat, per internuntios colloqui-
tur, & de reditu ſuo facit mentionem. Erat enim
[17] eodem, quo Alcibiades, ſenſu, populi poten-
4 tia non amicus, & [18] optimatum fautor. [19] Ab hoc

---

randa fuga. C. 8 *ea ſagacitate*) tam ſagax, tam perſpicax. *Sagacitas* propria canum feras facile advertentium, metaphorice transfertur ad homines acuti & celeris ingenii. 9 *decipi non poſſet*) Iuſtinus l. c. refert, eum cognoviſſe inſidias per uxorem Agidis regis adulterio cognitam. 10 *animum attendiſſet*) curam animi tanquam arcum ad quemlibet fortunae ictum paratam habuiſſet. 11 *praefectum regis Darii*) in Aſia citeriore. *C.* 12 *male geſtis in Sicilia rebus*) Peloponneſiacum bellum, in Siciliam devolutum, grave fuit Athenienſibus & paene exitiale. *Iuſtin.* 4, 5. *C.* 13 *opes ſeneſcere*) vires omnes minui ac *debiliores fieri*, quaſi ſenectute, Metaphora ab homine ducta. conf. Vellei. 2, 11, 3; & Sen. epiſt. 91. 14 *creſcere*) augeri ſc. opes ſ. potentiam. 15 *praetore*) ſcil. Athenienſium. 16 *apud Samum*) Ita etiam Diodor. 13, 41. Eſt autem haec inſula Epheſo urbi fere oppoſita. C. vid Tab. II. 17 *eodem ſenſu*) eadem ſententia, eodem ſtudio & affectu. Idem Piſander ſentiebat cum Alcibiade. Utriusque autem animus propenſus erat non in democraticum ſed in ariſtocraticum ſtatum. 18 *optimatum fautor*) cupiens optimos & nobiles viros ſummam rerum tenere teſti-

destitutus, primum [20] per Thrasybulum, Lyci filium, ab exercitu recipitur, praetorque fit apud Samum, [21] post [22] suffragante [23] Theramene [24] populiscito restituitur, parique absens imperio praeficitur, simul cum Thrasybulo & Theramene. [25] Horum imperio tanta commutatio re- 5
rum facta est, ut Lacedaemonii, qui paullo ante [26] victores viguerant, perterriti [27] pacem peterent. victi enim erant [28] quinque proeliis terre-

---

19 *Ab hoc destitutus*) initio a Pisandro non desertus sed adiutus fuerat, nam ipse populo restitutionem eius suaserat. Sed postea eum noluit in exercitum recipere, antequam id populus iussisset. *Thucyd.* 8. *p.* 583. *C.* 20 *per Thrasybulum*) qui maxime & semper ea sententia fuit, ut Alcibiades restitueretur. *Thucyd. p.* 600. *C.* 21 *post*) i. e. postea, receptione Alcibiadis iam ab exercitu facta. 22 *suffragante*) consentiente, *indem er sein iawort gab.* 23 *Theramene*) Philosophus ille erat Atheniensis, magna in republica auctoritate. 24 *populiscito*) populiscitum idem quod *plebiscitum*, de quo supra 3, 1, 5. scil. quod populus sciscit, iubet & decernit. 25 *horum imperio &c.*) Mutatis ducibus mutatur quoque fortuna in utramque partem. Claudian. in Eutrop. 2, 415. *Cum duce mutate vires.* conf. Caes. B. G. 6, 12. & B. C. 3, 68; & Liv. 2, 39. 26 *victores viguerant*) emphatice pro fuerant. Vincentes antea vigorem suum ostenderant. 27 *pacem peterent*) Post pugnam apud Cyzicum Diodorus 13, 52. πρέσβεις ἔπεμψαν εἰς Ἀθήνας ὑπὲρ εἰρήνης. *C.* 28 *quinque proeliis terr. &c.*) Difficile est, hunc numerum ex historia probare. Diodor. 13, 50. tantum unius meminit terrestris apud Cyzicum: Plutarchus f. 207 seq. praeter illud Cyzicenum, aliquot pugnas adversus auxilia Spartanorum, quae Pharnabazus adduxerat, memoravit,

stribus

ſtribus [29] tribus navalibus, in quibus ducentas naves [30] triremes amiſerant, quae captae in ho-
6 ſtium venerant poteſtatem. Alcibiades ſimul cum collegis [31] receperat [32] Ioniam, [33] Helleſpontum, [34] multas praeterea urbes Graecas, quae [35] in ora ſitae ſunt Aſiae, quarum expugnaverant complures, in his [36] Byzantium, neque minus multas [37] conſilio ad amicitiam adiunxerant, quod in ca-
7 ptos [38] clementia fuerant uſi. Inde praeda onuſti, locupletato exercitu, maximis rebus geſtis, Athenas venerunt.

---

etiam urbes expugnatas, electo Peloponneſiorum praeſidio. Navales autem pugnae facilius numerantur. Duae apud Abydum (quamquam priori Alcibiades non interfuit) *Diodor.* 13, 40 & 46; tertia apud Cyzicum, *idem* 13, 50. C. 29 *navalibus*) ſc. proeliis; in poſtremo Mindarus dux Lacedaemoniorum ab Alcibiade interfectus eſt Xenoph. I. de rebus Gr. 30 *triremes*) bellicas maiores. 31 *receperat*) ad partes Athenienſium iterum perduxerat. 32 *Ioniam*) minoris Aſiae regionem. vid. Tab. III. 33 *Helleſpontum*) fretum Thraciae, vel totum potius illius freti tractum inter Thraciam & Phrygiam. vid. Tab. II. 34 *multas praeterea urbes*) Cyzicum, Chalcedonem, Selymbriam, Byzantium, *Plutarch. p.* 207 *ſeq.* C. 35 *in ora*) in extrema parte. 36 *Byzantium*) Thraciae nobile oppidum, proditione captum, refert Xenophon, & proditorum nomina recenſet lib. I. Vid. Tab. II. 27 *conſilio*) Praecipuae artes & propriae ducum in bello ſunt ratio & conſilium, quibus plura quam vi efficere poſſunt. v. Tac. H. 3, 20, 2; & Liv. 21, 2; Frontin. Strat. 2, 5, 44; 3, 2, 6; 3, 9, 6. 38 *clementia*) Byzantinis urbem ſuam reddiderunt, nec in eos ſaevierunt. Diod. l. c. Clementer in fidem accepti alios etiam ad deditionem compellunt. v. Curt. 9, 1, 23; 7, 9, 18; 8, 14, 41.

His

His cum obviam universa civitas in [1] Piraeeum VI.
descendisset, tanta fuit omnium [2] expectatio visendi Alcibiadis, ut ad eius triremem vulgus
[3] confluereret, perinde ac si solus advenisset. sic 2
enim populo erat persuasum, [4] & adversas superiores, & praesentes secundas res accidisse [5] eius opera. Itaque & Siciliae [6] amissum, & Lacedaemoniorum victorias [7] culpae suae tribuebant, quod talem virum e civitate expulissent. Neque id sine caussa arbitrari videbantur. nam postquam [8] exercitui praeesse coeperat, neque terra, neque mari hostes [9] pares esse potuerant. Hic ut navi egressus
est, quamquam [10] Theramenes & Thrasybulus 3

Cap. VI. 1 *Piraeeum*) portum urbis Atheniensis, qui consilio Themistoclis aedificatus est, ut supra ex eius vita c. 6. 1. constat. De eo peculiarem libellum scripsit Meursius. 2 *expectatio*) *desiderium* ex expectatione ortum. Hinc magnificus & gloriosus admodum fuit reditus ipsius Alcibiadis, de quo post Xenoph. & Plutarch. legendus etiam Iustinus 5, 4. 3 *confluereret*) catervatim & magno numero accurreret. conf. Caes. B G. 7, 44; Vellei. 2, 72. 5; & 80, 4; Curt. 10, 4, 15; Iustin 1, 7, 9. 4 *& adversas & secundas res*) utramque fortunam, priora infeliciter & posteriora prospere gesta. 5 *eius opera*) eius vel ira atque odio, vel benevolentia atque officio. 6 *amissum*) iacturam. *Amissus* non secus formatur ac *emissus* apud Lucretium. 7 *culpae suae tribuebant*) sibimetipsis imputabant. Sua damna & hostium emolumenta inde fuisse agnoscebant, quod iniurii fuissent in Alcibiadem. Iam confitebantur, se hostes fuisse civitati. 8 *exercitui praeesse*) post receptionem & restitutionem. 9 *pares esse*) sc. animis atque armis, *gewachsen seyn, die wage halten.* 10 *Theramenes & Thrasybulus*) ambo eius collegae in mu-

eisdem

eisdem rebus praefuerant, ſimulque venerant in Piraeeum, tamen [11] illum unum omnes proſequebantur, & id quod [12] nunquam antea uſu venerat, [13] niſi Olympiae victoribus, [14] coronis aureis aeneisque vulgo donabatur. Ille [15] lacrymans talem benevolentiam civium ſuorum accipiebat, remini-
4 ſcens priſtini temporis [16] acerbitatem. Poſtquam [17] Aſty venit, [18] concione advocata, ſic verba fecit, ut nemo [19] tam ferus fuerit, [20] quin eius caſum la-

---

nere & expeditione militari. 11 *illum unum omnes proſequebantur*) ceteris ducibus neglectis eum comitabantur. Plutarch. p. 209. τὸν ἄλλον στρατηγὸν οὐδ' ὁρᾶν ἐδόκουν οἱ ἀπαντῶντες ἄνθρωποι. C. 12 *nunquam uſu venerat*) nulli unquam contigerat. 13 *Olympiae victoribus*) v. ſupra praef. n. 5. Ex olea vel oleaſtro erat corona in Olympico agone: an ergo extra ordinem etiam aurea? an dixit, ut Olympiae victores oleaginis, ita redeuntem Alcibiadem aureis fuiſſe exceptum, quo coronae tantum cum olympicis comparentur, non itidem materia? Plutarch. p. 209. ſimpliciter ἐστεφάνου. C. 14 *coronis aureis aeneisque*) hoc coronarum genus duplex erat pro cuiuslibet facultatibus: *aureae* donabantur a divitibus, *aeneae* a pauperibus. 15 *lacrymans*) cum lacrymis obortis partim ex ſubita animi laetitia, partim ex recordatione praeteritorum malorum. 16 *acerbitatem*) ſaevitiam & hoſtilitatem in accuſando & damnando abſente tempore praeterito. Ita apud Tac. A. 2, 71, 3; & Suet. Calig. 1. 2. *Acerbitates rerum & verborum.* 17 *Aſty venit*) in urbem reverſus eſt. Athenas intravit. conf. ſupra 2, 4, 1. 18 *concione advocata &c.*) in conventu populi orationem habuit flexanimam, urgens haud dubie, ſibi religionem & patriam ſemper curae cordique fuiſſe; iniqua & acerba ea eſſe omnia, quae nihil tale promerens a malevolis perpeſſus ſit. v. Xenoph. l. c. 19 *tam ferus*) immitis, durus, ferreus. 20 *quin eius caſum lacrymarit*) cryma-

crymarit, inimicumque his ſe oſtenderit, [21] quorum opera patria pulſus fuerat, perinde [22] ac ſi alius populus, non ille ipſe, qui tum flebat, eum [23] ſacrilegii damnaſſet. Reſtituta ergo huic ſunt publice bona, iidemque illi [24] Eumolpidae ſacerdotes rurſus [25] reſacrare ſunt coacti, qui eum devoverant: [26] pilaeque illae, in quibus devotio fuerat ſcripta, in mare praecipitatae. 5

Haec Alcibiadi laetitia [1] minus fuit diuturna. VII.
nam cum ei eſſent omnes honores decreti, [2] totaque respublica domi bellique tradita, ut unius arbitrio gereretur; & ipſe poſtulaſſet, ut duo ſibi [3] collegae darentur, Thraſybulus & Adimantus: neque id negatum eſſet; claſſe in

---

qui tanti viri fata perpendens a lacrymis ſibi temperare potuerit. 21 *quorum opera*) malignitate, accuſatione, ſuaſu, facto. 22 *ac ſi alius populus*) tam mirabiliter vulgi mutata eſt voluntas. conf. 10, 10, 2; Tac. H. 1, 45, 1; & 2, 90, 1. 23 *ſacrilegii*) crimine eo, ac ſi ſacra Cereris violaſſet. 24 *Eumolpidae*) Vid. ſupra cap. 5. n. 5. 25 *reſacrare*) a diris, quibus illum devoverant, abſolvere, & exſecrationes explere precibus pro futura incolumitate. v. Iuſtin. 5, 4, 14 ſqq. Apud Plaut. Aul. 4,7.4; & Perſ. 1, 1, 46; ac Feſtum ſcribitur reſecrare. in MSS. *rurſus* abeſt. 26 *pilaeque in mare praecipitatae*) ad abolendam memoriam: exſcalpſerunt, quae iniuſte inſcripta erant. Diodor. 16, 24. τὰς τῶν Ἀμφικτυόνων ἀποφάσεις ἐκ τῶν στηλῶν ἐξέκοψε. C.

Cap. VII. 1 *minus diuturna*) i. e. brevis; nonnullis placet *non nimis* pro *minus*. 2 *tota resp. domi bellique*) adminiſtratio & ſumma omnium rerum pacis bellique temporibus. 3 *collegae*) viri eiusdem dignitatis ad invidiam effugiendam.

Aſiam

Asiam profectus, quod [4] apud Cymen [5] minus ex
2 sententia rem gesserat, in invidiam [6] recidit. [7] nihil enim eum non efficere posse [8] ducebant. [9] ex quo fiebat, ut omnia minus prospere gesta eius culpae tribuerent, cum eum aut negligenter, aut [10] malitiose fecisse loquerentur, sicut tum accidit. nam [11] corruptum a rege capere Cymen noluisse,
3 [12] arguebant. Itaque [13] huic maxime putamus malo fuisse, nimiam [14] opinionem ingenii atque

---

4 *apud Cymen &c.*) Cyme sive Cuma urbs Aeoliae prope Notium, a quo id proelium denominat Diodorus 13, 71. Non autem ipse rem gesserat, sed vel Clazomeniis auxilio profectus, *Diodor. c. l.* vel in Cariam ad conficiendam pecuniam, *Plutarch. p.* 211. mandaverat Antiocho, quem reliquis navibus praefecerat, ne se absente confligat cum hostibus, qui vero gloriae cupidior mandatum imperatoris cum maximo civitatis suae damno contemsit. *C.* 5 *minus ex sententia*) i. e. *minus prospere*, uti mox sequitur, *nicht nach wunsch, unglücklich* vocem *minus* pro *non* dilexisse autor videtur, quia hic ter statim adhibuit. 6 *recidit*) i. e. denuo cecidit, pervenit. 7 *nihil non efficere*) i. e. omnia vel quaevis praestare. 8 *ducebant*) credebant, persuasi erant; gloriae magnitudo fraudi erat Alcibiadi. Plutarch. c. l. ὑπὸ τῆς αὐτοῦ δόξης καταλυθῆναι. *C.* 9 *ex quo fiebat, ut tribuerent*) elegans est paraphrasis unius verbi, brevius dixisset: *Hinc tribuebant &c.* 10 *malitiose*) dolose, malo animo. 11 *corruptam a rege*) sc. Persarum per Pharnabazum satrapem eis sumpta pecunia. 12 *arguebant*) criminabantur. 13 *huic malo fuisse*) Alcibiadi nocuisse & calamitatis caussam extitisse, *es sey ein unglück gewesen.* Cic. ad. Att. 14, 21. de Caesare: *clementiam illi malo fuisse.* 14 *opinionem*) famam, existimationem, fiduciam, quam conceperant de eius prudentia & virtu-

rtutis. timebatur enim non minus, quam dili-
batur, ne [15] secunda fortuna, magnisque opi-
elatus, [16] tyrannidem concupiscceret. Qui-
s rebus factum est, ut absenti [17] magistratum ab-
garent, [18] & alium in eius locum substitue-
t. Id ille ut audivit, domum [19] reverti no- 4
t, & [20] se Pactyen contulit, ibique tria castel-
communivit, [21] Bornos, Bisanthen, Neonti-
os; [22] manuque collecta [23] primus Graeciae ci-

---

titudine. 15 *secunda fortuna magnisque opibus*) i. e.
icitate & potentia sua. 16 *tyrann. concupiscceret*) re-
um affectaret, occuparet in libero populo. 17 *ma-
ratum abrogarent*) non quidem, ut antea contume-
se eum exciperent, attamen ab officio imperatorio
moverent. 18 *& alium*) imo alios decem, quorum
mina referunt Xenophon & Diodorus. Cononem
fectum dicit Iustinus 5, 5, 4; & c. 6, 1. 19 *reverti
it*) voluntarium exilium tunc elegit, quamquam re-
licuisset. 20 *se Pactyen contulit*) Ita diserte Dio-
us 13, 74. nec abludunt vestigia manu scriptorum,
bus invitis alii *Perinthum* intruserunt. Est autem
ye ad Propontidem ultima in limite Chersoneli.
lem. 3, 11. Consentit Xenophon Rer. Graec. lib. 1.
259. Alcibiadem ex hac clade ἐς χερρόνησον ἐς τὰ
τὰ τείχη *in Chersonesum, in munimenta sua refu-
e. C.* vid. Tab. II. 21 *Bornos, Bisanthen, Neon-
os*) *Borni*, locus obscurus, ignotus geographis.
anthe, quae & *Rhaedestus*, supra Pactyam sita
olem. c. l.) ab Ortelio primum adsumta pro vulga-
um *Byzia:* addo quod & ante cladem munimen-
m habuerat περὶ Βιτάνδην, *Plut. p.* 215. *Neontichos*
ylacis haud procul Perintho est: propior quidem
ctyae *Macrontichos* Ptolomaei: quod in textum Ni-
Courtinus recepit: illud vero magis convenit
vestigiis manu exaratorum codicum. *C.* 22 *manu*)

vitates

vitates in Thracia introiit, gloriosius existimans, barbarorum praeda locupletari, quam [24] Graio-
5 rum. Qua ex re [25] creverat eius fama cum opibus magnamque amicitiam sibi cum [26] quibudam regibus Thraciae pepererat.

VIII. Neque tamen a caritate patriae potuit recedere. nam cum apud [1] Aegos flumen Philocles, praetor Atheniensium, classem constituisset suam, [2] neque longe abesset Lysander, praetor Lacedaemoniorum, qui [3] in eo erat occupatus, ut bellum quam diutissime [4] duceret, quod [5] ipsis

---

multitudine militum. 23 *primus Graeciae, civitates in Thracia*) Ita codices quidam habent Hier. Magio testante: alii etiam Bosius: *Graeciae civitatis in Thraciam.* Lambinus vocem *civitatis* expunxit, quem plures editores secuti sunt. Acquiesco in prima lectione, quae Bosio etiam probatur, ut *civitates in Thracia* sint *liberi Thraces* seu ἀβασίλευτοι, ut Plutarchus c. l. vocat, quos bello invasit Alcibiades. *Civitas* enim populum liberum sonat, ut saepe apud Caesarem de bello Gallico commentariis. C. 24 *Graiorum*) eorum Graecorum, quibus erat profectus. 25 *creverat eius fama cum opibus*) vetus lectio, eaque forte melior: *creverat cum fama tum opibus.* 26 *cum quibusdam regibus Thraciae*) Medoco & Seuthe. *Diodor.* 13, 105. C.

Cap. VIII. 1 *Aegos flumen*) in Chersoneso Taurica. Tab. II. 2 *neque longe abesset Lys.*) tunc erat Lampsaci, quae urbs, quam paullo ante ceperat, est in ora Asiae ad Propontidem, & ab Hellesponto, ut Xenophon ait, distat stadia circiter 15. ubi erat Alcibiades. 3 *in eo erat occupatus*) id intendebat, eo dirigebat consilia & actiones. 4 *duceret*) *protraheret* sine proeliis, quibus bellum cito finiretur. Infra in Da-

6 pec-

nia a rege ſuppeditabatur, contra Athenienſibus
7 exhauſtis, praeter arma & naves, 8 nihil erat ſu-
per. Alcibiades ad Athenienſium venit exerci- 2
tum, ibique 9 praeſente vulgo 10 agere coepit: *ſi*
vellent, ſe coacturum Lyſandrum aut dimicare aut
pacem petere: Lacedaemonios 11 *eo nolle confligere*
claſſe, quod 12 *pedeſtribus copiis plus quam navibus*
valerent: ſibi autem eſſe facile, 13 *Seuthen regem*
Thracum 14 *deducere, ut eos terra depelleret: quo* 3

---

me c. 8. n. 5. *cum bellum duci maiore regis calamitate videret.* Cicero ad Marium epiſt. 7, 3. *cum ab ea* (pacis) *ſententia Pompeius valde abhorreret, ſuadere inſtitui ut bellum duceret.* C. 5 *ipſis*) ſc. Lacedaemoniis. 6 *pec. a rege ſupped.*) multum pecuniae a Cyro Darii filio accipiebat Lyſander ad alendum exercitum, non quod bene vellet Lacedaemoniis, ſed ut illis & Athenienſibus longo bello attritis facilius iugum imponeret. 7 *exhauſtis*) deſtitutis pecunia & copiis pedeſtribus. 8 *nihil erat ſuper*) per Anaſtrophen, pro nihil ſupererat, nihil erat reliqui. 9 *praeſente vulgo*) coram vulgo militum. 10 *agere*) negotii bellici cauſſa iſtud proponere. 11 *eo*) i. e. ideo, eam ob cauſſam. 12 *pedeſtribus copiis plus quam navibus*) *pedeſtribus*, i. e. *terreſtribus*, equitatu comprehenſo. In Conone c. 1. n. 1. *praetor pedeſtribus exercitibus praefuit, & praefectus claſſis res magnas mari geſſit:* & Dione c. 6. n. 3. *quorum conſenſu praeerat claſſi, cum Dion exercitum pedeſtrem teneret.* Pedeſtris ergo non equitatui, ſed claſſi, ſive navali exercitui, opponitur. Sic Livius 26. c. ult. *paucos dies exercendis navalibus pedeſtribusque copiis abſumſit.* Adde Gronov. ad Liv. 37, 53. C. 13 *Seuthen regem Thracum*) amicum ſuum. *Supra c. 7. n. 5. C.* 14 *deducere*) ex Thracia accire, eum movere, ut cum exercitu adveniat.

facto necessario aut classe conflicturos, aut bellum
4 [15] *compositurus.* Id etsi vere dictum [16] Philocles
animadvertebat, tamen postulata [17] facere noluit,
quod sentiebat, *se Alcibiade recepto,* [18] *nullius*
momenti apud exercitum futurum: & [19] *si quid se-*
cundi evenisset, [20] *nullam in ea re suam partem*
fore: [21] *contra ea, si quid adversi accidisset,* [22] *se*
5 *unum eius delicti futurum reum.* Ab hoc discedens
Alcibiades, *quoniam,* inquit, [23] *victoriae patriae*
repugnas, illud moneo, [24] *iuxta hostes castra ha-*
beas nautica. periculum est enim, ne [25] *immo-*

---

15 *compositurus*) certis pacis conditionibus finituros. Sic Vellei. 2, 25, 1; Cic. fam. 10, 33. 16 *Philocles*) praetor Atheniensium, qui illo die imperium tenebat. *Diodor.* 13, 106. Alterna enim vice imperabant, ut ad Miltiad. c. 4. notavimus. C. 17 *facere noluit*) non modo Philocles, sed & maxime Tydeus ac Menander iusserunt Alcibiadem abire; se enim, non illum exercitui praeesse. Xenoph. 18 *nullius momenti*) *momentum* alias notat id temporis spatium, quod uno oculi ictu conficitur: h. l. autem est illud, in quo tota res seu rei cardo *movetur. Nullius momenti*, i. e. nullius valoris nullius auctoritatis. 19 *si quid secundi evenisset*) si aliquid feliciter cessisset, si res felicem haberet eventum. 20 *nullam suam partem fore*) nullatenus gloriae se fore participem. 21 *contra ea*) locutio Nepoti non minus familiaris ac *contra*, quod paullo ante n. 1. usurparat. 22 *se delicti futurum reum*) sibi soli culpam tribui, & se argui posse, quod consilium secutus sit. 23 *victoriae patriae repugnas*) adversaris non tam mihi meisque consiliis quam rei bene gerendae pro patria. 24 *iuxta hostes castra nautica*) *stationem navium non procul ab hostibus* habeas. 25 *immodestia militum*) immoderata licentia & dis-

des

destia militum nostrorum oecasio detur Lysandro nostri opprimendi exercitus. [26] Neque ea res illum 6
fefellit. Nam Lysander, cum [27] per speculatores comperisset, [28] vulgum Atheniensium in terram [29] praedatum exisse, navesque paene inanes relictas, [30] tempus rei gerendae non dimisit, eoque [31] impetu totum bellum delevit.

At Alcibiades victis Atheniensibus non satis IX
tuta eadem [1] loca sibi arbitratus, [2] penitus in Thraciam se supra [3] Propontidem abdidit, sperans ibi

---

plinae neglectu, dum Athenienses milites imperatoribus dicto audientes non sunt. v. 6, 1, 2. 26 *neque ea res illum fefellit*) opinio eius non fuit falsa: non frustra sic opinatus est: eventus dicta eius comprobavit. 27 *per speculatores*) qui emissi erant, ut hostium actiones explorarent, vel, ut Festus describit, *hostilia silentia perspicerent.* 28 *vulgum*) gregarios milites. 29 *praedatum exisse*) esse dispalatos in agris. v. 6, 1, 2. Ut fieri solet, proditionis suspiciones accedebant. Pausanias Phoc. p. 325. προδοθῆναι ἐπὶ χρήμασιν ὑπὸ τῶν στρατηγησάντων. C. 30 *tempus rei gerendae*) *a fortuna datam occasionem*, uti est 1, 3 3. conf. Caes. B. G. 2, 21. *Belli maxima momenta in occasionibus sunt*, inquit Seneca de Ira 3, 21. 31 *impetu delevit*) subita aggressione penitus confecit, ad finem perduxit. Omnes naves raptae, praeter Cononis, quibus ille fugit ad Evagoram. Philocles & Adimantus vivi capti, &c. vid. Plutarch. & Xenoph.

Cap. IX. 1 *loca*) castella, quae communiverat, c. 7, 4. 2 *penitus in Thraciam*) Plutarchus p. 212. Bithyniam habet; sed a Thracibus tum habitatam. Unde etiam spoliatum dicit ὑπὸ τῶν ἐκεῖ Θρακῶν. C. Vid. Tab. II; & Plin. I, 31. 3 *Propontidem*) *Propontis* mare medium inter Hellespontum & Bosphorum, per quod ex mari Aegaeo transitur in Pontum Euxinum.

2 facillime suam 4 fortunam occuli posse. 5 falso nam
Thraces, postquam eum cum magna pecunia
venisse 6 senserunt, insidias ei fecerunt, qui ea,
quae apportavit, abstulerunt, ipsum 7 capere non
3 potuerunt. Ille cernens, nullum locum sibi tu-
tum in Graecia, propter 8 potentiam Lacedaemo-
niorum, ad 9 Pharnabazum in Asiam 10 transiit,
quem quidem adeo sua 11 cepit humanitate, ut
eum nemo in amicitia antecederet. namque ei
12 Gruuium dederat in Phrygia castrum, ex quo
13 quinquaginta talenta vectigalis capiebat. 14 Qui
4 fortuna Alcibiades non erat contentus, neque
Athenas victas 15 Lacedaemoniis servire poterat
pati. Itaque ad patriam liberandam 16 omni fer-

---

4 *fortunam*) facultates & opes. 5 *falso*) Una voce periodus: i. e. At falso ita speravit. C. 6 *senserunt*) perceperunt, observaverunt, quod ingens auri pondus secum ferret. 7 *capere non potuerunt*) fuga se surripere, decipi nescius. v. c. 5, 2. 8 *potentiam Lacedaemoniorum*) Victis Atheniensibus terrae marisque imperium tenebant. 9 *Pharnabazum*) satrapen Persicum. 10 *transiit*) sc. navigando. 11 *cepit*) *sibi conciliavit*, *amicum fecit*. Sic in passivo *capi* est *delectari* aliqua re. 12 *Gruuium in Phrygia castrum*) *Gruuium* sive *Gryuium*, quod Xenophon sub init. lib. 3. Graec. & Diodor. Sicul. 17, 7. cum Aeoliae urbibus, Myrina & Pitane coniungunt, argumento est, Phrygiam minorem hic intelligendam esse. C. Vid. Tab. III. 13 *quinquaginta talenta*) 12500. imperiales. 14 *fortuna*) felicitate, sorte, conditione. 15 *Lacedaemoniis servire*) triginta tyrannorum, quos Lysander imposuerat, iugum ferre. 16 *omni ferebatur cogit.*) totum animum omnesque curas ac solicitudines applicabat. *Ferri ad aliquam rem* est animi affectu ad aliquam rem gerendam *perduci*.

ba-

batur cogitatione, ſed videbat, id ſine [17] rege Per-
ſarum non poſſe fieri. ideoque eum amicum ſibi 5
cupiebat [18] adiungi. neque dubitabat, facile [19] ſe
conſecuturum, ſi modo eius [20] conveniendi ha-
buiſſet poteſtatem: nam [21] Cyrum fratrem ei bel-
lum clam parare, [22] Lacedaemoniis adiuvantibus,
ſciebat: id ſi ei aperuiſſet, magnam ſe ([23] ab eo)
[24] initurum gratiam videbat.

Haec [1] cum moliretur, peteretque a Pharna- X.
bazo, ut ad regem mitteretur, eodem tempore
[2] Critias ceterique [3] tyranni Athenienſium [4] cer-

---

17 *rege Perſarum*) Artaxerxe Mnemone, Darii Nothi filio, qui patri ſucceſſerat. 18 *adiungi*) conciliari, uti eſt 2, 10, 1. 19 *ſe conſecuturum*) idem eſt ac ſi dixiſſet: *quin conſecuturus ſit*, ſc. regem amicum ſive regis amicitiam. Sic *dubito* cum infinitivo apud Tac. A. 2, 36, 1; & 14, 43, 1; Curt. 10, 6, 21; & ſupra praef. 1. 20 *conveniendi*) *adeundi*, *colloquendi*, *wenn er ihn nur haette ſprechen können*. 21 *Cyrum fratrem*) ſc. Artaxerxis, & alterum Darii filium, cui pater civitates, quarum praefectus erat, teſtamento legaverat. Iuſtin. 5, 11, 1 ſq. Itaque occulte adverſus fratrem bellum parabat in Ionia, Helleſponto, Cherſoneſo, Theſſalia. *Xenoph. princip. lib.* 1. *Exped. Cyri. C.* 22 *Lacedaemoniis adiuv.*) Nam Athenienſi bello Cyri opera adiuti decreverant auxilia eidem mittenda. Iuſtin. l. c. 23 *ab eo*) Voculae *ab eo* abſunt a quibusdam codicibus. *C.* 24 *initurum gratiam*) *er werde in groſse gnade kommen.* Eadem phraſi utitur Ter. Eun. 3, 5, 9.

Cap. X. 1 *cum moliretur*) cum mente agitaret Alcibiades. 2 *Critias*) dux tyrannorum, qui Athenas tenebant. *Noſter Thraſyb. c.* 2. *extr. C.* conf. Cic. Tuſc. Qu. 1, 96. 3 *tyranni Athen.*) quos Athenienſibus prae-

tos homines ad [5] Lysandrum in Asiam miserunt, qui eum certiorem facerent, *nisi Alcibiadem* [6] *sustulisset, nihil earum rerum fore* [7] *ratum, quas ipse Athenis* [8] *constituisset. Quare si* [9] *suas res*
2 *gestas manere vellet,* [10] *illum persequeretur.* His [11] Laco rebus commotus statuit, [12] accuratius sibi agendum cum Pharnabazo. Huic ergo [13] renuntiat, [14] *quae regi cum Lacedaemoniis essent, irrita futura, nisi Alcibiadem vivum, aut mortuum*
3 *tradidisset.* [15] Non tulit hoc satrapes, & [16] violare clementiam, quam regis opes minui maluit.

---

fecerat Lysander. 4 *certos homines*) fidos servos, ein und andern expressen. 5 *Lysandrum*) Lacedaemoniorum praetorem. 6 *sustulisset*) tolleret e medio, aus dem wege geschaffet hætte. 7 *ratum*) salvum, integrum, firmum. 8 *constituisset*) Lysander in procuratione reipublicae ordinasset post victoriam ab Atheniensibus reportatam. 9 *suas res gestas manere*) imperium, quod ipse instituisset, perpetuum esse ac conservari. 10 *illum persequeretur*) Alcibiadis interitum quaerendum esse, ne forte redeat & populo libertatem restituat. 11 *Laco*) idem quod *Lacedaemonius*; h. l. pro *Lysandro* ponitur; nimirum gentile nomen pro proprio per *Antonomasiam*. Sic infra 13, 1, 3; & 17, 2, 3. Pro *Laco rebus* legunt etiam in MS. *latoribus* i. e. tabulariis. 12 *accuratius agendum*) maiori cura rem tractandam esse. 13 *renuntiat*) aperte denuntiat & declarat Lysander. 14 *quae - - irrita futura*) rescindenda & dissolvenda esse foedera & pacta; quae &c. Qui plura in textum inserunt, sic habent: *Societatem, quae regi cum Lacedaemoniis esset, stare non posse, foederaque irr. fut.* v. Schoppii Verisim. 4, 8. 15 *non tulit hoc*) noluit haec ita fieri, Diodorus tribuit invidiae stimulo, ne Alcibiades machinationes Cyri ad regem perferret. 16 *viola-*

Ita-

Itaque misit [17] Sysamithren & Bagaeum ad Alcibiadem interficiendum, cum ille esset [18] in Phrygia, iterque ad regem compararet. Missi clam 4
[19] vicinitati, in qua tum Alcibiades erat, dant negotium, ut eum interficiant. Illi cum eum [20] ferro aggredi non auderent, noctu ligna contulerunt circa [21] casam eam, in qua [22] quiescebat.

---

re clementiam, quam regis opes) utile praeponens honesto. Notum, quod ex Euripide Tullius Off. 3, 21. profert: *Si violandum est ius, regnandi gratia violandum est.* C. 17 *Sysamithren & Bagaeum*) illum patruum Pharnabazi, hunc fratrem, *Plutarch. extr. Alcib.* quamvis is *Magaeum*, corrupte scribat. Praestat *Bagaeum*, ut cum *Bagoa* vulgati nomine in aula Persarum conveniat, quo *eunuchus* notatur, Plinio teste 13, 4. quod hominum genus summis honoribus in Oriente praeficiebatur. C. 18 *in Phrygia*) in maiore vel superiore. Duplex enim Phrygia est, superior & inferior. Monumentum Alcibiadis Athenaeus (13, 4) inter Synada & Metropolin vidit. C. 19 *clam vicinitati*) Vicinitati, vel sexto casu, ut *Lacedaemoni* Praef. n. 4; vel tertio, ut Plaut. Mil. 3, 3, 9. *mihi clam est*, quamquam casum ibi a verbo, quam adverbio regi, malunt grammatici. Vicinitas autem κώμη, *vicus* est Plutarcho extremo Alcibiade, & Diodoro 14, 11; vel civitas cui Melissae nomen erat, teste Athenaeo 13, 4. C. Sed locus hic omni difficultate caret hoc sensu: *Duo emissarii negotium interficiendi non ipsi suscipiunt, sed clam* (i. e. clanculum, occulte) *committunt vicinitati* (i. e. vicinis, sive incolis in illo vico habitantibus.) Sic saepe *civitas* pro *civibus*; & eodem modo Cic. in Verr. 4, 44. *Signum, quod erat notum vicinitati, buccina datur.* 20 *ferro*) armis, vi, armata manu; unde mox simpliciter *manu*. 21 *casam*) alias *domum stramineam*. v. Schoppii Verisim. 5, 8. Iustinus 5, 8, 14. *in cubiculo crematum* scribit. Sed inde erupit.

eamque ſuccenderunt. ut [23] incendio confice-
5 rent, quem [24] manu ſuperari poſſe diffidebant.
Ille autem [25] ſonitu flammae excitatus, quod gla-
dius ei erat ſubductus, familiaris ſui [26] ſubalare
telum eripuit. Namque ierat cum eo quidam
[27] ex Arcadia hoſpes, qui nunquam [28] diſcedere
voluerat. Hunc ſequi ſe iubet, & [29] id, quod in
praeſentia veſtimentorum fuit, arripuit. His in
6 ignem [30] eiectis, flammae vim tranſiit. Quem ut
barbari incendium effugiſſe eminus viderunt,
[31] telis miſſis interfecerunt, [32] caput eius ad Phar-
nabazum retulerunt. [33] At mulier, quae [34] cum

---

22 *quieſcebat*) dormiebat ſeſe ibi occultans, quia de insidiis ſibi paratis audiverat. 23 *incendio conficerent*) comburerent, crematum interimerent. 24 *manu*) aperta vi, iniectis manibus. 25 *ſonitu flammae*) ſtrepitu ignis. 26 *ſubalare telum*) quod *ſub alis* ſiniſtri brachii geſtare ſolebat. Fuit vero brevis pugio vel ſica. *Telum* omne id notat, quo aliquem caedere, verberare & vulnerare poſſumus. 27 *ex Arcadia hoſpes*) i. e. Arcas ex regione mediterranea Peloponneſi. 28 *diſcedere*) ſc. ab Alcibiade: utpote quem, quocunque etiam iret, lubens comitabatur. 29 *id quod veſtimentorum fuit*) ea veſtimenta & ſtragula, quae tunc ad manus habuit. 30 *eiectis*) e cubiculo proiectis, ut vim ignis aliquantulum ſupprimeret. 31 *telis miſſis*) iaculis in eum fugientem coniectis. Ariſtoteles de Nat. animal. 6, 29. eum in Elapho Aſiae monte occubuiſſe memorat. v. Plut. 32 *caput retulerunt*) ita fieri ſolet ad fidem caedis faciendam; vid. Tac. A. 14, 57, 8; Curt. 7, 2, 32; & 8, 3, 13; nec non ad promerendam gratiam aut mercedem; v. Tac. H. 2, 16, 6; Curt. 3, 13, 17; & 8, 12, 3. 33 *At mulier*) vel *Timandra* nomine; Laidis Corinthiae mater, ut eo

eo vivere consueverat, [35] muliebri sua veste contectum, aedificii incendio [36] mortuum cremavit, quod ad vivum interimendum erat comparatum. Sic Alcibiades [37] annos circiter quadraginta natus, diem [38] obiit supremum.

Hunc [1] infamatum a plerisque, tres [2] gravissimi historici summis laudibus extulerunt: Thucydides, qui eiusdem aetatis fuit: [3] Theopompus, qui fuit post aliquanto natus; & Timaeus, qui quidem XI.

Plutarchus vocat: vel *Theodata*, ut Athenaeus 13, 4. C. 34 *cum eo vivere consueverat*) Tollunt *vivere* Schottus in h. l. & Buchnerus ab Fabrum, eleganti & usitata ellipsi. C. Verbum autem tecte notat consuetudinem stupri. 35 *muliebri sua veste contectum*) sicut paullo ante somniaverat Alcibiades, amicae se amiculo indutum. Cicero 2. *Divin.* c. 69. C. conf. Val. Max. 1, 7. ext. 9. 36 *mortuum cremavit*) Graecorum more, apud quos aeque crematio & humatio in usu fuit. Scholiastes Thucydidis ad lib. 2. p. 121. avitam consuetudinem appellat, τῷ πατρίῳ νόμῳ χρώμενοι καύσαντες τὰ σώματα. Adde extremo Eumene dicenda. C. 37 *annos*) i. e. ante annos, quos vivendo implevit. 38 *diem obiit*) ex foro desumta est haec loquendi ratio, in quo *diem obire*, *sich zum angesetzten termine einstellen.*

Cap. XI. 1 *infamatum*) infamia affectum, *der übel berüchtiget worden:* maxime propter luxuriam, cuius multa ex variis congessit Athenaeus 12, 9; & 13, 4. C. Ibidem Antipho & Lysias eius obtrectatores adducuntur. 2 *gravissimi*) fide dignissimi. 3 *Theopompus*, *Timaeus*) *Theopompus* Chius, Isocratis discipulus, scriptor historiae Graecae & Philippicae: *Timaeus* Tauromenita Siculus Pyrrhi & Tarentini belli temporibus scripsit res Siculas gemino opere, primo coniunctas cum Graecorum; altero cum Romano-

duo [4] maledicentissimi, [5] nescio, quo modo, in il-
2 lo uno laudando consenserunt. Nam ea, quae
supra diximus, de eo praedicarunt, atque hoc am-
plius, cum Athenis [6] splendidissima civitate na-
tus esset, omnes Athenienses [7] splendore ac digni-
3 tate vitae superasse: postquam inde expulsus
Thebas venerit, adeo [8] studiis eorum inservisse,
ut nemo eum labore corporisque viribus posset
[9] aequiparare, omnes enim [10] Boeotii, magis firmi-
tati corporis, quam [11] ingenii acumini inserviunt.

---

rum rebus. C. Alius fuit *Timaeus*, cui Plato opus suum de rerum creatione inscripsit. 4 *maledicentissimi*) De Theopompo Lucianus sub finem libri, *Quomodo historia scribenda*, iudicat, eum accusare potius quam narrare facta. De Timaeo Polybius 12, 6. manifeste ipsum plus quam decet propter innatam acerbitatem in calumnias excurrere. C. Vid. Voss. de Hist. Gr. 1, 7. & 12. 5 *nescio quomodo*) admirandi formula, qua autor exaggerat consensum trium Historicorum. 6 *splendidissima*) *amplissimam* vocat supra c. 1. 2. 7 *splendore ac dignitate*) ornatu, elegantia, magnificentia. Sed praeter splendidum victum & cultum in eo etiam studia Atheniensium consistebant, ut litteris animum excolerent. 8 *studiis inservisse*) mores ac consuetudines Thebanorum eum secutum atque imitatum esse. Cic. de Fato c. 4. *Coelum crassum Thebis, itaque pingues Thebani & valentes.* 9 *aequiparare*) aequare, conf. supra 2, 6, 1. 10 *Boeotii firmitati corporis*) Diodorus 15, 87. *Thebani firmitate corporis praecellentes.* C. Boeotios παρὰ τὸ βόας alii denominatos volunt, qui ad septentrionem Attico plus operae impendunt in acquirendo corporis robore quam in scientiae & sagacitatis laude. Hinc & stupidiores qui sunt, *Boeotii* vocantur. v. Horat. 2. c. 1, 244. 11 *ingenii acumini*) ingenio acuendo & perpoliendo.

Eun-

Eundem apud Lacedaemonios, quorum moribus 4
ſumma virtus [12] *in patientia* [13] *ponebatur, ſic* [14] *duritiae ſe dediſſe, ut parſimonia* [15] *victus atque cultus omnus Lacedaemonios vincere, fuiſſe apud* [16] *Thracas, homines vinolentos,* [17] *rebusque Venereis deditos; hos quoque* [18] *in his rebus anteceſſiſſe:*
veniſſe ad Perſas, apud quos ſumma laus eſſet 5
[19] *fortiter venari, luxurioſe vivere; horum ſit imitatum conſuetudinem, ut illi ipſi eum in his maxime admirarentur.* [20] *Quibus rebus effeciſſe,* 6

---

12 *in patientia*) Spartanorum duritiam & laboris patientiam laudat Iuſtinus 3, 3. ex Lycurgi inſtituto. C. Adde Horat. 13 *ponebatur*) conſtituebatur. Sic mox n. 6. *princeps poneretur* i. e. primarius haberetur, conſtitueretur. 14 *duritiae ſe dediſſe*) duram & auſteram vitam inſtituiſſe. Aliqui legunt *duritiei.* Plaut. Moſt. 1, 2, 75. *parſimonia & duritia diſciplinae* 15 *victus atque cultus*) alimentorum & veſtimentorum totiusque externi apparatus. 16 *Thracas, homines vinolentos*) Vinolentiam Thracum perſtringit Horatius od. 27. pr. & 36. v. 14. C. 17 *rebus venereis*) i. e. libidini & impudicitiae, quae comes eſt intemperantiae. De iisdem Thracibus Ovid. Met. 6. v. 459. *pronumque genus regionibus illis in Venerem eſt.* 18 *in his rebus*) in turpibus illis Thracum vitiis. 19 *fortiter venari, luxurioſe vivere*) Quam effuſi in venationem orientales, vel ex eo manifeſtum eſt, quod Parthorum rex Vonones *raro venatu* populares ſuos ad rebellionem irritavit. *Tacit. A.* 2, 2. De luxuria gentis pleni ſunt libri. C. Horat. 1. od. ult. *Perſicos odi puer apparatus.* 20 *quibus rebus &c.*) nimirum cum tam diſſimili eſſet natura, & tam flexibile & verſatile haberet ingenium, ut tam diverſis gentium moribus ſe poſſet accommodare, honorem & amorem apud omnes paravit ſibi.

ut apud quoscunque esset, princeps poneretur, haberetur que carissimus. Sed [21] satis de hoc: reliquos ordiamur.

VIII.

THRASYBULUS.

ARGVMENTVM.

1. Thrasybulus virtute magis, quam fortuna clarus, patriam a triginta tyrannis liberavit, quod factum ipsius proprium est: cetera belli Peloponnesii cum militibus communia. 2. Primum cum XXX sociis Phylen confugit: despectus ob paucitatem Munychiam munivit, cum his tyranni oppugnant. In proeliis parcit civibus: cadit Critias. 3. Opem fert Pausanias, qui pacem facit inter oppidanos & Thrasybulum. Hic legem fert oblivionis: 4. donatur corona olivae, qua non aliter, ac Pittacus agello modico, contentus fuit. In Cilicia a barbaris negligentia custodum interficitur.

Thrasybulus, Lyci filius, Atheniensis. Si [1] per se virtus sine fortuna [2] ponderanda sit [3] dubito, an hunc primum omnium [4] ponam. [5] Illi sine dubio neminem praefero fide, constantia, 2 magnitudine animi, in patriam amore. nam quod

---

21 *satis de hoc*) sc. exposuimus. Praecisionis haec est formula.

Cap. I. 1 *per se virtus &c.*) sola absque ullis externis fortunae adminiculis. *Magnos homines virtute metimur, non fortuna*, inquit Nepos 18, 1, 1: ubi vide. 2 *ponderanda*) examinanda & aestimanda. proprie *ponderare* est librare. 3 *dubito, an hunc primum ponam*) dubito an, id est; *dubito annon*, sive *nescio an*. C. Mox n. 3. *nescio* pro *dubito* exstat. 4 *ponam*) constituam, putem. 5 *Illi sine dubio &c.*) Nonnulli 6 multi